Ч. 289. Львів. Пятниця дня 25 грудня 1898 (6 січня 1899). Річник II.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австри:
на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . 3 р. ав.
на місяць . . . . 1 р. ав.
За границею:
на цілий рік . . 20 рублів або 40 франків
на пів року . . 10 рублів або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 5 **ул. Ліндого**. — Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

До ситуациї.

Ще не зібрала ся державна рада, а вже дневники почали нову кампанію. Всюди нетерпеливість, всюди нервовість! Прим в тій кампанії ведуть Німці, а що варить ся в кітлі німецкім, можна догадати ся, наколи зважимо, що радикальний посол каринтский, др. Штайнвендер, став вже в очах найрадиканьнійших зрадником німецкої справи! Червоні видають ся кармазинам білими.

Радикалізм став вже нині у австрийских народів хронічною недугою. Або все, або нічого! — отсе пароля на устах деяких політичних сторонництв. Все ставляє ся на одну карту. З кождим днем являють ся нові оклики. Де більше шовінізму, там більше і патріотизму.

Не дивниця проте, що і в нідро теперішної парляментарної більшости тут і там вкрадає ся звільна радикалізм. Примір маємо нині на д-рі Страньскім, ческім послі з Морави. Колись, недавно ще, був п. Страньский так дуже правительственним, що в віденьскім парляменті станув не лише в обороні lex Falkenheyn-a, але і любовав ся в §. 14-тім. Нині в берненьских »Lidovych Novinach« помістив він—розуміє ся німецкої лівиці — статю, в котрій велить Чехам розбити правицю, наколи ґр. Тун в найкоротшім часі не рішить ся дати Чехам їх державне право. В польскім »Колі« стрічаємо також прояву радикалізму. Тут знов пос. Рутовский радить своїм товаришам чим скорше розбити теперішну парляментарну більшість, а вернути до давного союза з Німцями. Навіть і в таборі рускім проявив ся наклін до радикалізму. »Дѣло« умістило недавно в передовій статі маніфест о. Танячкевича, в котрім сказано, що позаяк »независимі« посли не можуть нічого зробити, а посли »правительственні« рускі не були в силі вимогти на правительстві амнестию для потерпівших при послідних виборах селян, — то нема для руского народа иньшого виходу, як перейти в опозицию, через то — не сьмійте ся — зискає лише Славяньство в Австриї?! Радикалізм став нині модним платєм.

На щастє, не всї ще так думають, як Шенерер посеред лівиці, а Страньский, Рутовский і о. Танячкевич між Славянами. Ось то читаємо в орґані д-ра Пацака в »Podv. Listy«. Др. Пацак каже: »Що рескрипт ґр. Туна до ческого сойму не вдоволить Чехів, се факт. Але питанє, чи з сего рескрипту мають ческі посли ради державної витягнути всї консеквенциї, с. є. виступити з правиці і перейти в опозицию? Правительство упало би по такім кроці. Се річ певна. Але рівночасно втратили би і ческі посли своє становище в державній раді. Я вірю, що народи не падуть враз з правительствами. Але я знаю також, що народи падуть, наколи не уміють користати з політичного положеня. Розбитєм правиці прислужили ся би ми в першім ряді лише німецкій лівици. Она-ж жде на сю хвилю нетерпеливо. Але чи при новім парляментарнім уґрупованю сторонництв заняли би ческі посли те становиско, яке нині посідають? Чи випадає нам ставити судьбу нашого народа на одну карту? Дехто каже, що нинїшні наші здобутки нічого не значать (подібно, як наші опозиціоністи). Але по втраті того, що тепер посідаємо, пізнали би ми доперва, що ми богато втратили. Небавом, коли на дневний порядок прийде угорска угода, мусить ситуация прояснити ся. Правительство пересьвідчить ся, що центральний парлямент пережив ся. Опозиция німецка прискорить кризу, а питанє конституцийне буде імовірно небавом рішене, коли в маю зберуть ся сойми. Рескрипт ґр. Туна не вдоволить нас, бо не заспокоїть наших надій. Але сей рескрипт не звернений проти нас. Не маємо проте причини розбивати теперішну парляментарну більшість — на власну шкоду а на радість Німців.

Подібно виражає ся і провідник ческого клюбу, др. Енґель. А замітне і те, що під теперішну пору також і дневники клєрикального, німецкого сторонництва накликують своїх послів до витриваня при теперішній парляментарній більшости. Linzer Volksblatt каже: »Настали тепер часи загальної нагінки (einer Hetzjagd) за умірковaними елементами. Пройдисьвіти надягають на себе червону нагортку радикалізму і нуте греміти на всїх, що не ідуть за ними. Хто скаже розумне слово для успокоєня пристрастий, сего клеймують вже зрадником народа. Поклик до примиреня значить одно, що провокация. Умірковaний буває знеславнений і висьміяний. Вся мудрість радикалізму скристалізувалась в тероризмі. А остаточна ціль яка? Остаточна ціль така, щоби все повалити та лїбералїзмови помогти всїсти назад в сїдло, віддати єму керму управи«.— Подібно каже і Grazer Volksblatt Цалінґера: »Наша проґрама оправдалась. Сею проґрамою повалили ми псевдолїбералїзм австрийский, а нині нема в нас нї найменьшої охоти змінити нашу тактику«. — Salzburger Chronik каже знов з своєї сторони таке: »Лїберали не хотять нині нїчого більше, як поваленя теперішного кабінету. Тому і кричать они, будьто угода угорска зруйнує Австрию. Але як би завтра прийшло до керми лїберальне правительство, то німецкі лїберали заключили би позавтра ще гірну угоду з Угорщиною, як се зробили в 1867 роцї. Лїбералїзм дбав завсїгди лише о капіталїстів. Селянин і ремісник був на послїднім плянї їх проґрами.

Що над полїтикою пос. Рутовского перейшли вже Поляки до дневного порядку, сего не треба аж доказувати. На радї »соймового кола«, що відбула ся в часї соймової сесиї, стануло по сторонї полїтики пос. Рутовского всего на все трех послів.

Рускі посли рівнож не дадуть ся звести з дороги дотеперішної тактики полїтичної в державній радї, хоч би о. Танячкевич видав ще десять своїх унїверсалів гетьманьских до народа руского. Пос. Танячкевич каже, будьто він »трудить ся для добра Славяньщини«. А куди залїз? Залїз між Нїмцїв! Ось льоґіка! Нї!, се не льоґіка, а аберация... Рускі посли наглядають добре інтенциї правиці і правительства і певно не піддержували би ґр. Туна, наколи би не мали достаточної поруки, що се правительство не піде проти руского народа. Наколи би по розбитю Славян Нїмцї опять прийшли до управи, то на певно першим дїлом їх було би те, що віддали би Полякам руский нарід на поталу. Так же-ж зробили они в 1867 роцї. А з пережитої історії міг би і о. Танячкевич чогось навчитись, заким, всївши на високого коня менторства, видав найновійший свій гетьманьский унїверсал в »Дѣл-ї« до руского народа.

Справа Зобкова.

На послїднім засїданю галицкого сойму вивязалась при буджетовій розправі мала перестрілка межи пос. Барвіньским а пос. Пілятом з нагоди від осьми лїт необсадженої на львівскім унїверситетї катедри цивільного права, опорожненій по бл. п. д-рі Ал. Огоновскім. Пос. Барвіньский підніс проти юридичного факультету заміт, що на сю катедру не допущено яко доцента д-ра Зобкова, а пос. Пілят станув в обороні факультету, кажучи, що др. Зобків не був спосібний обняти сю катедру. Як же-ж представляє ся та цїла справа на підставі офіцияльних актів? Хто правий?

По смерти д-ра Ал. Огоновского подбали рускі посли державної ради передовсїм о те, щоби на руску катедру цивільного права постарати ся о кваліфікованого кандидата. Вибір упав на д-ра Зобкова, що на той час служив при судї в Боснї. Розпорядженєм з 18. жовтня 892 р. до ч. 21261 удїлило мінїстерство просьвіти д-рови Зобкови в цїли дальшого образованя себе наукову стипендию. Др. Зобків побрав за зимовий курс 1892/3 р. першу рату стипендиї яко слухач професора віденьского унїверсит. Штрутки von Rechtenstamm, а на другий курс обіцяно єму виплату другої рати стипендиї лише під услівєм, що юридичний факультет унївертитету львівского припоручить єго яко спосібного і пильного кандидата. Факультет юридичний львівского унїверситету не знав лично Зобкова, бо Зобків кінчив права і докторизував ся на віденьскім унїверситетї. Мимо того сказав референт мінїстерства, др. Вольф, Зобкову зараз на початку студий ті памятні слова: »Sie erfreuen sich nicht eines Wohlwollens seitens des Lemberger Professorencollegiums und müssen sich desshalb auf das Gutachten deutscher Professoren stützen, falls Sie weiters ihr Stipendium beziehen wollen«. Виходить з сих слів, що юридичний факультет львівского унїверситету з гори вже рішив ся, не допустити д-ра Зобкова яко кандидата на катедру цивільного права та, хоч не знав єго, не був єму прихильний. Сю обставину треба собі затямити, щоби обєктивно осудити справу.

В слїд за сим вийшло від юридичного факультету львівского унїверситету письмо до мінїстерства просьвіти, в котрім (з воздуха!) було сказано, що др. Зобків не достойний побору другої рати стипендиї наукової. Мимо того мінїстерство просьвіти виплатило д-рови Зобкови другу рату, а то на основі сьвідоцтва проф. Штрутки з 12. марта 1893 р., котрого викладів др. Зобків слухав і в котрого семінари працював. Проф. Штрутка написав тодї о д-рі Зобкові таке: »Der Candidat hat eine tüchtige Arbeit über den Gerichtsstand der vertragsmässig verabredeten Erfüllungsortes nach der Jurisdictionsnorm und des

forum solutionis nach dem Entwurfe vorgelegt«. На тій основі надїлило мінїстерство просьвіти д-ра Зобкова дальшими ратами стипендийними, а кандидат, попрацювавши у проф. Штрутки, перенїс ся на унїверситет берлиньский. Тут слухав він проф. Dernburg-а через три семестри, а результат був такий, що зараз по першім семестрі написав проф. Dernburg таку кваліфікацию д-ви Зобкову під датою 17. марта 1894 р.: »Herr Zobkow hat mir eine wissenschaftliche Arbeit über den colonus partiarius zur Prüfung vorgelegt, von der sich erwarten laesst. dass sie bei weiterer Ausfüllung beachtenswerthe Ergebnisse liefern wird«.

В вересни 1894 р. видав др. Зобків друком свою габілїтацийну роботу під заголовком: »Die Teihlpacht nach roemischem und oesterreichischem Rechte. Berlin«. Праця ся наукова обіймала 156 сторін. Працю сю переслав відтак др. Зобків унїверситетови львівскому 1. жовтня 1894 р. з просьбою о габілїтацию. Просьбу свою написав др. Зобків случайно в нїмецкім язицї і заявив в нїй, що він бажає габілїтуватись на катедру цивільного права »in kleinrussischer Sprache«.

На просьбу сю одержав др. Зобків з юридичного факультету львівского унїверситету відмовну відповідь під днем 31. жовтня 1894 до ч. 21. А в відповіди сїй стояло: »не увзглядняє ся подане петента, »weil nach den bestehenden Vorschriften an der k. k. Universitaet in Lemberg ausser der polnischen und deutschen sonst nur noch die ruthenische (und nicht die kleinrussische) Sprache als Vorstragssprache anerkannt ist«.

Др. Зобків відповів львівскому унїверситетови, що після проф. Яґіча (професора славяньскої фільольоґії унїверситету віденьского) »die Ausdrücke kleinrussisch und ruthenich суть иденттичні, dass ja sogar der Ausdruck kleinrussisch den Vorzug hat vor dem Ausdrucke ruthenisch«.

На се письмо д-ра Зобкова відповів правничий факультет львівского унїверситету під днем 14. червня 1895 р. до числа 928 таке: »Dem Ansuchen kann nicht Folge gegeben werden, weil die von Ihnen vorgelegte Habilitationsschrift: »Die Theilpacht« den Anforderungen des §. 3 des k. k. Ministerialerlasses v. 11. Februar 1888 RGB. N. 19 nicht entspricht«. (Згаданий §. 3. гласить: »Die Schrift muss den wissenschaftlichen Anforderungen entsprechen«).

Треба признати, що правничий факультет львівского унїверситету показав ся при цїлій сїй справі дуже консеквентним. Він заперечив д-рови Зобкову вже другу рату наукової стипендиї, хоч єго лично не знав. Він найшов собі камінь преткновеня найперше в слові »kleinrussisch«, а коли се не помогло сказав: предложена габілїтацийна робота »Die Theilpacht« не відповідає вимогам §. 9-го, се значить: »не є наукова«. Др. Зобків не одержав проте габілїтациї на львівскім унїверситетї, бо єго праця була недостаточна. О скілько знаємо, то працю сю рецензував проф. Тілль.

Чи дїйсно праця д-ра Зобкова була недостаточна, нам самим годї судити. Але нам вільно розглянутись в рецензиях, які о сїй праци видав науковий сьвіт нїмецкий. Щож сказали посторонні люди науки о праци д-ра Зобкова?

В »Beitraege zur Erlaeuterung des deutschen Rechts« V. Folge, Heft 4/5 Seite 732 читаємо о »Theilpacht« Зобкова таке: »Das Buch zeigt Kenntniss der einschlaegigen Literatur und ist mit grossem Fleiss und in anregender Weise geschrieben, so, dass es jedem, der sich fuer die behandelten Fragen interessirt, empfohlen werden kann« Kassel. S. Ungewitter.

В »Allgemeine Juristen-Zeitung«, XVIII. Jahrgang (1895) N. 24. Wien читаємо: »Es ist eine dornige und undankbare Partie der Rechtslehre, welche die Theilpacht betrifft. Wenn es dem Autor gelungen ist, seine schwierige Aufgabe zu bewaeltigen, so dant der dies in erster Linie natuerlich seinen eigenen Studien, dann aber der freundlichen Unterstuetzung, welche ihm sein Lehrer, prof. Alfred Pernice und Dr. Heinrich Dernburg angedeihen haben lassen. Auch prof. Dr. Menzel stand dem Autor mit Literaturarbeiten bei. Dass Dr. Zobkow bei seiner Arbeit zuerst von dem roemischen Rechte ausging, hat seine volle Begruendung, denn die oesterreichische Gesetzgebung hat in Bezug auf die Theilpacht sich ganz auffallende Fehlgriffe zu Schulden kommen lassen. Der Vorwurf Zacharias, dass die deutsche Rechtswissenschaft die Theorie der Theilpacht vernachlaessige, ist, was Oesterreich anbelangt, nunmehr unbegruendet«.

Достойно реґеструє працю Зобкова і »Allgemeine Gerichtszeitung, Wien, Jahrgang 41 (1895) N. 20, Seite 17, де на працю сю звертає увагу др. Nemethy.

В »Archiv fuer buergerliches Recht«, Berlin, Band IX., Seite 415 і 416 von Dr. Ostermann читаємо: »Umfangreicher ist eine andere Arbeit eines Auslaenders, Zobkow. Ihr erster Theil (S. 1—74) behandelt die Theilpacht nach roemischem Recht und stellt hier in scharfsinniger Weise deren Character als einer locatio conductio gegenueber einem neueren Schriftsteller, Waaser, fest. Die Einwürfe der Gegner, insbesondere, dass die merces certa fehle (S. 26.), werden treffend zurueckgewiesen. Besonders treffend sind anderseits die vom Verfasser die gegen die Sociaetaets-Theorie angefuehrten allgemeinen socialen (S. 45.) und praktischen (S. 52.) Gruende. Jene wuerde eine bedauerliche Unstaettigkeit und Mobilisirung des ganzen Verhaeltnisses beguenstigen. Die Arbeit Zobkow's ist als wohlgelungen und lesenswerth zu bezeichnen.«

Працю Зобкова зареґестрував і »Centrallblatt fuer Rechtswissenschaft, Band 14, Heft 7., S. 215—216, Wien, подавши єї зміст в повній основі.

Про працю д-ра Зобкова згадала і »Часопись правнича« річник IV., зошит $^3/_4$, сторона 144—155, Львів, з повним узнанєм для автора. Не наводимо сеї рецензиї, щоби не виставлятись на заміт, що се рецензия своя, руска.

Проф. віденьского унїверситету, др. Менцель, чоловік фаховий, бо викладає як-раз цивільне право, написав д-рови Зобкову таке приватне письмо: »Ich kann schon jetzt sagen, dass der Eindruck Ihrer Arbeit ein ausgezeichneter ist. Selbststaendigkeit der Auffassung, grosse Gruendlichkeit und klare Darstellung zeichnen das Buch aus. Ich begluckwuensche Sie herzlichst zur Vollendung und zweifle nicht an einen schoenen aeusseren Erfolg«. Wien, 9. October 1894. А в кінци сказав професор віденьского унїверситету Pernice, Зобкову таке: »Ich wuerde Sie auf Grund dieser Schrift zum Privatdozenten unbedingt zulassen und es waere hoechst ungerecht und nur auf persoenliche Verhaeltnisse zuerueckzufuehren, wenn Sie in Lemberg nicht zugelassen werden sollten«.

Чи потреба в виду таких рецензий наукового сьвіта нїмецкого ще більше коментарів до сеї спірної справи? Хтож в праві, чи др. Тілль, професор львівского унїверситету, чи посторонні обєктивні рецензенти? Питанє се лишаємо отвертим.... Др. Зобків габілїтував ся перед $1^1/_2$ роком на унїверситетї в Загребі на основі сеї самої працї. А симчасом львівский унїверситет намагав ся обсадити катедру цивільного права з руским язиком викладовим д-ром Долиньским, а тепер іменував суплєнтом сеї катедри д-ра Днїстраньского. І д-ра Зобкова намовляв дехто з професорів львівского унїверситету, щоби він приняв суплєнтуру. Але і сему дорадникови не повелось пересадити се в колеґіюмі юридичного факультету. Др. Зобків рекурував відтак від суду унїверситету львівского до суду мінїстерства просьвіти, але безуспішно. Мінїстерство просьвіти не хотїло виступити проти львівского унїверситету.

Отсе страшна история сих наших кандидатів, що посьвящують ся науцї. »Свої« не приймають їх.

Вісти полїтичні.

Маршалок краєвий в Гориции ґр. Коронїнї подав ся до димісиї і зложив мандат, а то, як кажуть, длятого, щоби перешкодити ухвалї правительственного предложеня в краєвім фондї шкільнім. — З Триєсту знов доносять, що онодї на засїданю сойму не явили ся словіньскі посли. Сойм ухвалив резолюцию, в котрій положено вагу на право народне італїяньского населеня, а то з причини маючої оснувати ся словіньскої ґімназиї в Пизинї (Pisino). Правительственний комісар відповів на піднесені против правительства закиди, заявляючи, що основанє словіньскої ґімназиї в Істриї відповідає вимогам справедливости і нїхто не може добачувати в тім загроженя інтересів італїяньского населеня. Підчас бесїди правительственного комісаря публика на ґалєриях робила такий крик, що президент палати аж мусїв казати опорожнити ґалєрию. Опісля сойм відрочено.

В угорскім соймі відчитано королївске письмо до бар. Банфі-ого в справі установленя квот на спільні видатки. Пос. Горанский поставив тодї внесенє, щоби палата не приняла до відомости того письма, бо оно не відповідає правним вимогам. На то відповів мінїстер Люкач, що палата не може займати ся сим внесенєм опозициї, бо ще не уконституовала ся і нема вибраного президента. Під конець засїданя предложив мінїстер фінансів справозданє що-до зарядженя правительства в справі тих проєктів законів, котрі до кінця 1898 р. не могли одержати правної сили. Отже правительство зарядило, що позициї доходу і розходу виказані в буджетї на 1898 мають мати значінє і на сей рік. Аж до дальшого зарядженя здержано всї екзекуциї податків і иньших належитостий. Що-до податку від цукру, то правительство повідомило фабрикантів, що той податок від 1. сїчня виносить лиш 11 зр., але фабриканти мусять ще платити по 2 зр. додатку до податку від кождого витранспортованого від 1. сїчня 1899 сотнаря метричного.

В справі розброєня відозвав ся турецкий дневник »Малюмат«. Сей дневник має інформациї з мінїстерства заграничних справ і служить для інформациї двірских кругів, ба, самого султана. »Малюмат« пише, що европейскі держави, котрі з ріжних причин побільшили свої оружні сили, не підуть тепер за голосом царского проєкту. Квестия розброєня є дуже запутана. Тому деякі держави приняли вправдї проєкт в засадї, але з застереженєм, що здержать ся з всякими взаїмними зобовязанями аж до вислїдів, до яких дійдуть наради межи кабінетами; другі держави зажадали передовсїм поданя до відомости проґрами мирової, міжнародної конференциї. Таке скептичне становиско держав супроти заповідженої конференциї не подає надії, щоби ся конференция довела до яких реальних і далекосяглих постанов, а тілько в найлїпшім разї хиба до того, що держави приречуть докладати взаїмно старань у своїй заграничній полїтицї, щоби уникано війни і запевнять себе, що бажають мира. Коли зважити, що відносини Туреччини до Росиї є дуже сердечні, то сумнїв в поводженє царского проєкту, висказаний султаньским дневником з такою безцеремонною отвертостию, набирає тим більшої ваги. А вже-ж жадна держава не потребує так дуже европейского мира, як Туреччина, та она повинна би сильнїйше, чим хто другий стояти за осущенєм царского проєкта. Але видко, що навіть там не дурять себе надією на те, що безуспішне; а такий самий настрій що-до тої квестиї панує і в других державах.

Незгодини між Анґлїєю а Франциєю не устали, хотяй обі сторони старають ся злагодити свої взаємини. Крім спорів о границї, або обсяг впливу в Африцї, мають они ще задирки о ріжні права в Хінах, а вкінци не мало важне поріжненє, що вже від давного часу істнувало під назвою справи найфундляндскої. Розходить ся в нїй о право ловлї риб на водах коло берегів Нової Фундляндиї і Канади, та о право ужиткованя острова св. Петра, що лежить на полудне від Нової Фундляндиї. Сей остров має служити францускими рибакам за точку опертя, за притулок і сховок, але францускe правительство укріпило остров і нагромадило воєнних припасів. Для стратеґічних цїлий сей остров має велике значінє, бо може дуже утрудняти комунїкацию межи Анґлїєю а Канадою. Для Анґлїї є се дуже невигідна позиция, а спір о неї, що тревав від давна, прибирає тепер острійші форми. Декотрі дневники предвиджують, що Франция уступить з того острова, коли зажадає того Анґлїя, але в заміну за відповідні уступки в середній Африцї.

Що дїяло ся в Суданї по битві під Омдурманом і яке там перше сьвітло европейскої цивілїзациї внесли анґлїйскі цивілїзатори, подає кореспондент анґлїйского журнала »Contemporary Review« Беннет, котрий був підчас битви під Омдурманом на місци: »Зранених дервишів різали

Суданці вже по битві без пардону. Тоді оправдувано то тим, що зранений дервіш ще небезпечнійший як не зранений. Але бо дервішів різало не лиш анґлійске військо, зложене з Суданців, а таки і анґлійскі вояки і то, як казали, на жаданє командуючого ґенерала. Під оком анґлійского ґенерала вільно було рабувати на побоєвищи. По битві пішов рабунок в місті Омдурмані. Рабовано через три дни. Всюди на улицях було видко громади вояків, що двигали добичу. Британске військо без милосердя стріляло з мітралєз Максіма в громаду невинних людий, жінок і дітий, що збили ся були на місті в купу. Справа ся буде тепер порушена в анґлійскім парляменті.

Новинки.

— **Всім П. Т. Читачам „Руслана“** шлемо в сьвітлий празник Рождества Христового наші з глубини серця походячі желаня всего добра і кличемо до них: Веселих і щасливих сьвят! Як далеко сягає руска земля, де лиш понесесь нині голос рускої коляди, най завитає щастє і радість, най настане щира братня любов і віра в красшу долю і будучність Руси! Христос раждаєть ся!

— **В школї дорогових кондукторів** при Видїлї краєвім, де зовсїм полишено, як ми се підносили свого часу, науку рускої мови, оповіщено ученикам, що від нового року буде заведена наука руского язика, яко предмет обовязковий для тих, що не мають початків сеї мови в письмі і слові. Науку переняв старший учитель п. Гр. Врецьона і піддавши всїх учеників іспитови, висортував для себе тих неуків, що до тепер не навчились ще рускої азбуки.

— **Віче** відбуде ся дня 14-го сїчня о год. 11. рано в Городенцї. Виголошені будуть реферати: 1) О касах пожичкових і о такій касї, маючій оснувати ся в Городенцї; 2) о »Підгірскій Спілцї«; 3) о радах громадских.

— **Погода в сегорічній зимі**. Як звісно, предсказаня погоди капітана ґенерального штабу, Йосифа Лєдоховского оказали ся нераз зовсїм влучними. На єго гадку, як подають віденьскі часописи, перша половина сїчня с. р. буде погідна, а в другій будуть панувати вітри і снїги з морозом. Лютий має бути зимний і снїжний, марець в першій половинї снїжний, а в другій погідний і теплий.

— **Видїл товариства »Бурса св. Іоанна Крестителя« в Дрогобичи** складає подяку Вп. Товариствам »Рускому Касинови« і »Зорі«, котрі заходами головно Вч. о. Антония Рудницкого, катехита шкіл жіночих і Вп. п. Анатоля Луцика, професора ц. к. ґімназиї, устроїли дня 21. грудня 1898 концерт в 100-лїтну річницю відродженя рускої лїтератури, з котрого дохід призначили в хосен бурси. Доходу було всего 106 зр. 11 кр., видатків 43 зр. 03 кр., чистого доходу дістала бурса 63 зр. 08 кр. - Складає проте подяку всїм сприяючим бурсї, котрі в якийнебудь спосіб причинили ся до узбираня тої квоти, Вп. Панам і Паням взявшим участь в концертї, передовсїм панї Мариї Погорецкій за милозвучним голосом удачно віддану декламацию, Вп. панї Ляльковій за концертову гру на фортепянї, Вп. Кузеви Григорию за з артизмом виголошений прольоґ Франка; також всїм зволившим занятись розпродажию білєтів. При тій нагоді зложили наддатки: Вч о. Бачиньский 60 кр., Вп. о. Гошовский 90 кр., панї Ржепецка 1 зр., п. Земан, торговельник зелїза 1 зр., др. Сеґаль адв. краєв. 1 зр., др. Берґверк 50 кр., др Тіґерман лїкар 50 кр., Вп. радник Льонґін Ржепецкий з Бялої прислав 5 зр., меньшими датками узбирано 80 кр. — За видїл бурси: *П. Кмить* предсїдатель.

— **Самоубийства у війску**. В Перемишли застрілив ся вояк 10-го полку піхоти в бараковій стражници. — У Львові стрілив до себе з карабіна однорочник 80. полку піхоти др. Артур Штеґбанер, син почтового радника. Куля розтріскала єму щоку. Ранений лїчить ся в війсковім шпитали. Причиною замаху на власне житє був сильний розстрій нервовий.

— **Як просперує Вольф?** Істория публичних пушок для сего тевтоньского галапасника, всїм звісна. Знаменним причинком до неї служить тепер запрошенє на баль, долученє в прилозї до Ostdeutsche Rundschau з приміткою, що дохід з балю призначений для Вольфа — а зглядно на підмогу єго видавництва.

— **Пяна забава**. В Сапкові, повертав дня 2-го с. м. швець Матвій Оприск з ярмарку і зайшов з другими товаришами до корчми. Забава йшла зразу добре, аж коли бідному шевцеви не стало гроший, тоді товариші розпочали з ним сварку, а відтак бійку, серед котрої Оприск мало-що не пострадав житя. В безнадійнім станї віднесли єго невдячні приятелї до дому, де він дожидає кождої хвилї передвчасної смерти.

— **Торговельник дївчатами**. Перед кількома днями відбула ся в Станиславові розправа проти Йосля Ельмана, чи властиво Айзенштайна і Хани Діррової, котрі в спілцї занимали ся торговлею живим товаром. Ельман вивозив галицкі дївчата до Египту і Бразилії і був властям добре знаний. Перед трома місяцями вернув він з подорожи до Египту і намовив дві дївчини, Хану Ґравер і Елю Розінер до виїзду за море до Буєнос Айрес. Ельман умовив ся з дївчатами що-до условий, а між иньшим мав також купити їм два нові убори. Він, бачить ся, не дуже то довіряв дївчатам, бо вправдї пристав на те услівє, але обіцяв дати їм убори аж на зелїзници, саме перед від'їздом. Поїзд мав відходити о 2. годинї в ночи, а він приніс дївчатам убори о 1-ій годинї. Раді дївчата пристроїли ся в нові юбки і проходжували ся коло двірця. Нараз з'явило ся кількох давних приятелїв дївчат. Они відбили Ельмана і запровадили дївчат до міста. З того повстало много крику, в наслїдок чого Ельман і єго спільничка Хана Діррова попались до вязниці і перед суд. Дївчатам присуджено нові одежі, бо Ельман боронив ся зізнаючи, що з них він зробив дївчатам дарунок. Суд засудив Ельмана на три місяцї вязниці, а Хану Діррову увільнив.

— **Морска катастрофа**. Декотрі дневники доносять, що льондоньский корабель »Lebaon« розбив ся на морю і лише частину залоги уратовано.

— **Дрібні вісти**. Франц Єнджейович, о котрого смерти на днях доношено, помер в наслїдок отроєня стрихнїною; причиною самоубийства були безвихідні відносини маєткові. — В деяких сторонах Золочівщини появили ся бузьки. — Віденьска рада громадска ухвалила заосмотрити пожарну сторожу в трициклї. — Нїмецкий цїсар видав до мінїстра війни розказ з порученєм, щоби з військової термінольоґії викинути всї францускі слова, а заступити їх виразами чисто нїмецкими. — В Градци убив онодї в ночи тесля Шіндлєр в помешканю своєї любовницї пекаря Юрінчіца, коли той, мешкаючи в сусїдстві, випросив собі галасливе поведенє Шіндлєра. — В Дронтгайм в Нїмеччинї згоріло десять домів, причім 4 особи знайшли в полуміни смерть. — Париский суд полїцийний засудив звісну повістеписательку п. Мартель, псевдонїм Gyp, на гривну 5.000 франків за те, що в однїй своїй повісти напала остро на сенатора Trarieux. — Один італїйский пароход розбив ся біля громади островної Фар-ер, на північ від Анґлії; капітан і 9 моряків утонуло, а решта залоги уратувала ся на поблизький берег. — В Мункачи, на Угорщинї, убив з револьвера жовнїр 65-го полку піхоти кравця Вайса, коли сей переходив в ночи попід касарню; злочин сповнено в цїлях рабунку. — В Кракові помер в четвер, дня 5-го сїчня, провінциял Єзуїтів, кс. Ян Баденї в 41-ім роцї житя.

— **Сьвітло моря** (Meeresleuchten), штука в 4. актах Людвика Ґанґгофера, виставлена вчера перший раз польским театром ґр. Скарбка, дізнала дуже прихильного принятя у публики. Змістом своїм як і формою заслугує на се вповнї. Змістом дотикає тонких почувань люблячої душі, що мусить піддати ся конечности непоборимих відносин. Сю душевну борбу змалював автор вірно, на загально людских широких підставах. Кожда особа єго твору зрозуміла нам до шпіку і кости, природна, жива. Хотяй акция веде ся часом понад самим крайником берегу морали, то треба власне піднести високо етичне і артистично взнесле закінченє штуки. Короткий зміст єї такий: Людвик фон Ванґен приїзджає до свого брата Еміля в гостину. З тим братом жив він завсїгди в незгодї, бо характери обох цїлком відмінні. Не досить того, що старший брат унаслїдив весь маєток, як майорат, він оженив ся ще з товаришкою дитячих забав Людвика. Елисавета не чує щастя любови в тім подружю. Але приїзд шваґра отвирає єї жіночу грудь — давна їх прихильність до себе зміняє ся в горячу любов. Страшний конфлікт між звязею крови а серця. Людвик рішає єго так, що опускає чим скорше на завсїгди родинні пороги. Поміж сю головну подію вплетена любов підручного стрільця господаря дому до сїльскої дївчини. Звідкиж взяв ся заголовок »Сьвітло моря?« Ото Людвик оповідає, що найкрасшою хвилею єго житя була поява того морского явища підчас одної єго подорожи. Є се, після слів Людвика, величавий, розкішний вид, а хто єго раз бачив, той нїколи не забуде; однак кажуть моряки, що другий раз вже не побачить того дивного сьвітла. Чар поезиї розлитий в цїлім творі. Елисавета зворушуєсь єго поетичним оповіданєм, а незадовго сходить для неї в любві молодого моряка мовби »сьвітло з моря« і за хвилю — щезає знов на віки.— Однак природна і зовсїм не »театральна« подія вимагає дуже субтельної гри. Всї виконавцї віддали свої ролї з високим артизмом; навіть п. Гієровский в роли Еміля, хоть се єму лучає ся не дуже часто. Тілько роля Елисавети в інтерпретациї п-ни Янковскої вийшла зовсїм не складно. Публика не могла дочути тихої бесїди, а недостаток чувства і поезиї просто разив. Натомість п-на Оґіньска була знаменита, а пп. Востровский і Новацкий заслужили так само на слова безуслівної похвали.

Різдво на Українї.

Настає Різдвяне Сьвято,
Для дїток добра богато
Скрізь щасливим принесе!
Тільки є хати убогі:
Снїг замів туди дороги,
І не чутно там за се,
Бо малі й великі плачуть, —
В житю радощів не бачуть...
Зостають ся й нинї там
Без надії, без поради...
Змовкли вже давно коляди:
Сумно й гірко мужикам!...
В щедрий вечір звізд не видко:
Лиш підкралось лихо швидко
Із хоробою у двох, —
І дїтий рішають віку,
Гублють їх вони без лїку,
Сїє смерть один полох!...
Чом же ситий і слободний
Не піддерже люд голодний
Під кайданами біди,
Де недоля сили вяже?...
Серце чом йому не каже:
»К' бідним з помочю іди?«
Бо, коли ми — християни,
Розірвати сї кайдани
З пліч пособемо рабу,
Та по селах щиро й сьміло
За народне праве дїло
Поведемо боротьбу!...
І піддержимо громаду
Проти гидкого уряду,
Проти подлих ґлитаїв:
Будем справдїшні підпори,
Щоб наїлись дїти хорі
Попри зависних братів!
Молоді й старі б' сьпівали,
Як сучасні всї печали
Одігнати вдасть ся пріч;
Кожний найде свою втїху, —
І буде достатно сьміху
У сьвяту Різдвяну Ніч!

Сергій Бердаєв.

м. Хвостів, 18. грудня 1898.

Телеґрами.

Віденъ, 5. сїчня. N. fr. Presse доносить з Будапешту, що в посольских кругах полїтичних надїють ся небавом розвязаня кризи. Розвязка полягає на тім, що бар. Банфі уступить, а мінїстер гонведів ґр. Феєрварі має утворити новий кабінет.

Віденъ, 5. сїчня. Рада кабінетова, як чувати, ухвалила скликати парлямент на 17. с. м., але лише тодї, як уложать ся відносини на Угорщинї. Рішуча постанова в тім зглядї западе на днях.

Прага, 5. сїчня. Hlas Naroda потверджує поголоску о можливім іменованю мінїстра для Чехії. Компетенция сего мінїстра не буде більша від компетенциї мінїстра для Галичини.

Софія, 5. сїчня. Дня 19-го лютого, як доносять тутешні дневники, має відбути ся в Женеві конґрес членів тайного революцийного правительства для Македонії.

Рудольф Ачкевич

швець,

у Львові, улиця Сикстуска ч. 23. (*стара почта*)

поручає готову обув свого виробу, переважно для **духовеньства і ПП. військових** — принимає також замовленя всілякого рода так місцеві як і з провінциї.

На міру вистане старий оказ.

201 40—52

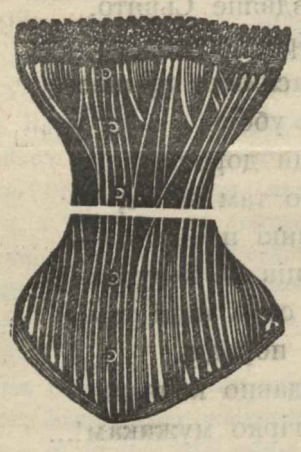

Ґорсети, рукавички, шельки підвязки, бандажи всїх систем

поручає

Г. ҐАЛЯНТОВСКИЙ

У ЛЬВОВІ,

площа Бернардиньска ч. 3.

20% ДЕШЕВШЕ ЯК У ВІДНИ!

ДОСТАРЧАЄ ВСІЛЯКІ КАВЧУКОВІ ДРУКАРНІ ЧЕРЕНКОВІ ПЕРШЕ ГАЛ. ЗАВЕДЕНЄ РИТОВНИЧЕ ВАРСТАТ ДЛЯ ВИРОБІВ З МЕТАЛЮ, ЛИТИХ НАПИСИЙ, МАЛЯРСТВА ШИЛЬДІВ І ФАБР. СТАМПИЛІЙ КАВЧУКОВИХ І ПРОЧ.

!!ДРУКАРНІ ТАКОЖ З ЧЕРЕНКАМИ РУСКИМИ!!!

ГЕНРИК ШАПІРА

ЛЬВІВ, УЛ. КОПЕРНИКА Ч. 3.

(ПОБІЧ АПТИКИ ПЕТРА МІКОЛЯША).

Цінники gratis i franco. 146 22—24

ГАРМОНІЮМ

до науки сьпіву церковного виготовляє специяльно парова фабрика інструментів

Івана Сливиньского

у Львові, ул. Коперника ч. 16.

За порукою дає на рати. Прошу жадати цінника.

Іван Сливиньский

фабрикант органів і гармонїюм у Львові.

1025

Всілякого рода

інструмента музичні

найдешевше в виключнім фабричнім складі

І. Капралика у Львові.

147 *Цінники даром.* 21—24

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з улиці **Трибунальскої ч. 1.** на ул. **Лукасїньского ч. 4.** (площа Каструм), філїя ул. **Театральна 16.**

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛЇВ

також і **випозичальня**

заосмотрена в всілякі знаряди почавши від найбогатших до найскромнїйших. Цїлї урядженя для покоїв до спаня, сальонів, їдалень і др. — Меблї оріхові, ольхові, чорні, також зелїзні і гнуті, зеркала і т. д.

Цїни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

ул. Лукасїньского ч. 1.

ТОВАРИСТВО
для розвою рускої штуки

стоваришенє зареєстроване з ограниченою порукою

у Львові, ул. Підвалє ч. 7

виконує всякі працї з обсягу артистичного малярства, різьбарства і золотарства після композиций своїх членів, а іменно: **образи релїґійні до иконостасів, олтарів, хоругов, на тетраподи, плащеницї і пр. і такі-ж образи до комнат; образи сьвітскі: історичні, портрети з натури і фотоґрафій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесийні, сповідальницї і пр. і всякі працї золотарскі; рівнож украшує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць і пр. і удержує на складї фотоґрафічні репродукциї образів руских артистів.**

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє.

Цїлию Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу штук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіцї нашої П. Т. Публики духовної і сьвітскої, надїємо ся, що зволить. Она причинити ся до осягненя сеї цїли численними замовленями, котрі приймає

виключно лиш Дирекция Товариства.

З глубоким поважанєм **Дирекция.**

Товариство не послугує ся аґентами.

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИҐНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3½% АСИҐНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всї иньші находячі ся в обігу 4½% **Асиґнати касові** з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані **почавши від дня 1 мая 1890 по 4%** з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 сїчня 1890.

Дирекция.

Артист.-лїтературні Новини

приносять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезия, оригінальна і перекладана. Проґрама в заголовку: сильнїйше увзглядненє артистичного викінченя навіть найбільш тенденцийних творів, — артизм у змістї і формі.

Цїна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: **М. Заячківский, Львів, улиця Зибликевича, число 34.**

ЛЕВ ЛОПАТИНЬСКИЙ.

ДО БРАЗИЛЇЇ!

Драма з галицкого еміґрацийного руху в 4. актах.

Цїна книжки брошурованої в картонї 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На почтову оплату 5 кр.

Замовленя з провінциї у автора **ул. Зибликевича ч. 18, Львів.**

У Львові набути можна в Ставропигийскій книгарнї.

Дмитро Затурский

поручає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дїтий

у Львові, улиця Коперника ч. 5.

Виріб тревалий і елеґантний. Цїни умірені. Замовленя з провінциї залагоджує відворотною почтою.

140

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завсїгди бажає позбути ся слабости легких. або горла, хотяйби найупірнїйшої, або астми, навіть дуже задавненої і на позір невилїчимої, сей негай **пє гербату для хронїчно хорих на легки і горло A. Wolffsky-ого.** Тисячні подяки дають ґваранцию великої уздоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описанє ужитя) задармо. Правдива лише у

A. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 3

1000 туток цигаретових за **1 зр.** поручає фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, лиця Галицка число 12.

Замавляючим 5.000 тутоко разом опакованє і відсилка franco.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., І. п.

приймає ласкаві замовленя і виконує їх ґустовно і по приступних цїнах.

206

НАУКУ КРОЮ удїляє в осібних годинах

Замісцеві панночки приймає на помешканє

Видає й відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.